

15800

ՆԱԽԱԳԻԾ

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈՒԼԿԱՐԱԶԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐՈՒ

ԵՒ

ԹԵՄԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ՈՒ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ

Ս. Դ. ԱՐԽԱՆԻՍԻ
ԵՐԵՎԱՆ

ՖԻԼԻՊԷ

1924

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆ

52

Յանձնարարութեամբ՝ ներկայացնելով Պուլկարաշայ
Թեմի կաղամակերպութեան կանոնադրութեան սոյն
նախագիծը՝ յաւակնութիւն չունի լիակատար, ո՛չ
ալ վերջնական գործ մը առաջարկելու:

Ինչպէս որ Եկեղեցիք անուանը յոյց կուտայ,
առաջարկուածը լոկ ծրագիր մըն է, որու մէջ նեղ-
ուած են հիմնական գիծեր այնչափով, որչափ որ Յանձ-
նարարութեամբ հնարաւոր նկատած է զանոնք գործօն
պուլկար պետական օրէնքներու սահմանին մէջ՝ հե-
տեւելով միանգամայն Հայ Ազգային Սահմա-
նադրութեան հիմնական սկզբունքներուն ու նոր ժա-
մանակներու պայմաններուն:

Նպատակադրմար դառուած փոփոխութիւններէ,
յապաւումներէ, լրացումներէ վերջ միայն ան պիտի
ստանայ իր ամբողջական ու վերջնական ձեւը, այն-
պէս ինչպէս որ պիտի ուզէ զայն Պուլկարաշայ դա-
ղութը:

Այս պատճառով կը ներկայացնենք զայն նախ իր
զնաչատումին ու քննութեան, խնդրելով որ ամէն
հայ ուրի ուրով ուսումնասիրելէ յետոյ ներկայ նա-
խագիծը, յղէ իր գիտողութիւնները (ըստ կարելոյն
հիմնաւոր) ուղղակի Յանձնարարութեան, կամ, իր

ՊԱՏԱԿԱՆ
ԲԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ

00851

պատկանած չըջանին Թաղական Խորհուրդին, որ իր կողմանէ կուղարկէ զայն Յանձնախումբին:

Այս կերպով ստացուած բոլոր կարծիքները ամփոփուելով ի վերջոյ պիտի դասաւորուին իրենց վերաբերեալ նիւթին համաձայն ու պիտի ներկայացուին Համագումարին՝ դիւրացնելով մեծապէս այս կերպով վերջնոյն պաշտօնը:

Փափաքելի է որ գրութիւնները ղրկուին ըստ կարելւոյն աւելի կարճ ժամանակամիջոցի մէջ:

Իսկ այն աղագայիներէն, որոնք ունէ հայ թերթի մէջ կը յայտնեն իրենց կարծիքը ներկայ նախագծի մասին, կը խնդրուի նոյն թերթէն մէկ օրինակ ղրկեն Յանձնախումբին:

Ֆիլիպի

ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

ՀԱՍՅԷ՝ АРМЕНСКО ЧЕРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО

за Гакворъ К. Хиндлянъ

Пловдивъ

Ե Ա Ռ Ա Գ Ի Ծ

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐՈՒ ԵՒ
ԹԵՄԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ՈՒ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ

1. ՀՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1) Պուլկարահայութեան կազմակերպութիւնը կը բովանդակէ իր մէջ Պուլկարիոյ բոլոր հայ համայնքները, ու իր նպատակն է գոհացնել անոնց կրօնական և մշակութային—աղագային կարիքները, իբրեւ մաս ազգային ամբողջականութեան: Իր վերոյիշեալ նպատակին և երկրին մէջ գոյութիւն ունեցող հիմնական օրէնքներու սահմանին մէջ, այս կազմակերպութիւնը լիովին ինքնավար է:

2) Ամէն հայ (Լուսաւորչական) պարտաւոր է գործադրել ներկայ կանոնադրութեան բոլոր տրամադրութիւններն ու անոնց հիման վրայ եղած բոլոր կարգադրութիւնները:

II. ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔ

3) Բոլոր այն վայրերուն մէջ ուր կը բնակին 20 հայ ընտանիք կը կազմուի հայ համայնք, որ կը վաւերացուի Արտ. Գործոց և Կրօնից Նախարարութեան կողմէ, առաջարկութեամբ Թեմական Խորհուրդին: Ներկայիս գոյութիւն ունեցող բոլոր համայնքները օրինական կը նկատուին: Այն տեղերը

ուր օրինականացած համայնք չկայ, ու կապրին հայեր, վերջինները կը հաշուեն ամենամօտ համայնքին անդամ:

4) Ամէն հայ առանց հպատակութեան խորութեան պարտաւորիչ կերպով անդամն է, իր մնայուն բնակութեան շրջանի հայ համայնքին:

Մնայուն բնակութիւն ստանալու համար համայնքի մը մօտ, պէտք է հաստատուած ըլլալ համայնքին շրջանակին մէջ և նոյն համայնքին տոմարներուն մէջ արձանագրուած ըլլալ վեց ամիսէ ի վեր: Համայնքի մը անդամը, ուրիշ համայնքի մը շրջանը փոխադրուած ատեն, պարտաւոր է վաւերաթուղթով հաստատել, թէ ջնջուած է նախորդ համայնքի ընտանեկան տոմարներէն, եթէ ոչ չի կրնար արձանագրուիլ նոր համայնքին տոմարներուն մէջ:

5) Հայ համայնքը իրաւական անձնաւորութիւն մ'է, իրաւական անձնաւորութեան մը բոլոր իրաւունքներով: Ան իրաւունք ունի չարժուն և անշարժ կալուածներ ունենալու և ընդունելու նուիրատուութիւններ և կտակներ:

6) Հայ համայնքը կը հիմնէ, կը պահէ և կը վարէ եկեղեցիներ, դպրոցներ, բարեգործական ու ամէն տեսակի մշակութային—ազգային հաստատութիւններ:

7) Այն պարագային երբ համայնք մը կորսնցուցած ըլլալով իր ընտանիքներու օրինական թիւը (20) դադրի գոյութիւն ունենալէ, անիկա կը կցուի իրեն ամենէն մօտ գտնուող համայնքին և վերջինս կը տնօրինէ անոր գոյքերը, եթէ հինգ տարուայ պայմանաժամի մը մէջ այդ համայնքը չվերակազմուի:

8) Համայնքին օրդաններն են. Թաղական Խորհուրդ, Հոգաբարձութիւն և Համայնքային ժողով:

9) Ամէն հայ համայնք կը կառավարուի Թաղական Խորհուրդէ մը, 7 հոգիէ բաղկացած:

ՄԱՆՕԹ. — Այնեղ ուր փոքրաթիւ հայութիւն կայ Թաղական Խորհուրդի անդամներուն թիւը կրնայ 7-էն պակաս ըլլալ:

10) Թաղակ. Խորհուրդը կ'ընտրուի համայնքի բոլոր անդամներէն ըստ համեմատական սխաւէմի, ամէն երկու տարին անգամ մը, փետրուար ամսոյ ընթացքին օր մը՝ որոշուած Արա. Գործ. և Կրօնից Նախարարութեան հրամանով և Թեմական Խորհուրդի առաջարկութեամբ:

Ընտրութիւնները կը կատարուին ներկայ կանոնադրութեան տրամադրութեանց համաձայն:

11) Բոլոր այն հայերը որոնք անգամ են համայնքին և լրացուցած են 21 տարին իրաւունք ունին ընտրելու:

12) Ընտրող չեն կրնար ըլլալ՝

Ա. — Անոնք որ դատապարտութեամբ զրկուած են իրենց քաղաքացիական և քաղաքական իրաւունքներէն, մինչև որ վերահաստատուին իրենց նոյն իրաւունքները:

Բ. — Օտար պետութեանց ծառայութեան եղողները:

Գ. — Անոնք, որոնք կը գտնուին գատական արգելքի և խնամակալութեան տակ:

13) Թաղական Խորհուրդի անդամ կրնան ընտրուիլ այն պուլկարահպատակ հայերը, որ կը լրացնեն հետեւեալ պայմանները.

Ա. — Լրացուցած են 30 տարին, կամ 25 տարեկան են, սակայն ունին միջնակարգ կրթութիւն:

Բ. — Ունին ընտրողի բոլոր իրաւունքներն ու յատկութիւնները համայնքին մէջ:

Գ. — Անդամ են Համայնքին առնուազն տարիէ մը ի վեր:

Դ. — Պուկարերէն կամ հայերէն գրել կարգալ գիտեն:

14) Չին կրնար Թաղ. Խորհ. անդամ ընտրուի:

Ա. — Այն անձերը որոնք ունեն անհատականութիւն ունին համայնքին հետ:

Բ. — Եկեղեցական պաշտօնեաները:

Գ. — Հայ Համայնքին և Ազգ. վարժարաններու պաշտօնեաները ու ծառայողները:

Դ. — Այն անձերը որոնք իրարու գործի ընկեր են կամ մինչեւ երկրորդ աստիճան արեւակցական կապ ունին:

Ե. — Մնանկ հռչակուածները, մինչեւ իրենց վերադառնալու:

Զ. — 12-րդ յօդուածին մէջ յիշուածները:

Է. — Այն պարագային երբ կ'ընտրուին այդպիսի ազգականներ կամ գործի ընկերներ, ընտրուած կը համարուի առաւելագոյն ձայն ստացողը: Ձայներու հաւասարութեան պարագային վիճակ կը ձգուի:

15) Ընտրողներու ցուցակը կը յայտարարուի եկեղեցւոյ բակը. ամէնաուշը ընտրութեան թուականէն 15 օր առաջ:

Ամէնաուշը ընտրութեան թուականին հինգ (5) օր մնացած, ցանկին մէջ կը կատարուին, ըստ այդ կանոնադրութեան յայտարարուած ու հարկաւոր սրբադրութիւնները՝ որմէ յետոյ ցուցակը կը փակուի,

Թաղապետութեան պատուիրակին ներկայութեան և կը յանձնուի անոր:

16) Ընտրութիւնը կը տեւէ միայն մէկ օր: Ժամը 8-էն մինչեւ 17-ը: Եթէ ունենալու զգալի ընտրութիւնը տեղի չունենայ, չարաթ մը յետոյ կը ձեռնարկուի նոր ընտրութեան: Եթէ այդ օրն ալ ընտրութիւնը չկատարուի, Համայնքին աւագներէջ քահանան, կը ներկայացնէ Թեմական Խորհուրդի միջոցաւ Արտ. Գործոց և Կրօնից Նախարարութեան Եռանդամ յանձնախումբ մը, որը ժամանակաւորապէս կը փոխանորդէ Թաղ. Խորհուրդը իր բոլոր իրաւունք և պարտականութիւններով, բացի Լիւծմտացոյցը քուէարկելու իրաւունքէն: Համայնքային Խորհուրդի կողմէ կը կազմուի Եռանդամ յանձնախումբը: Հոն ուր Համայնքային Խորհուրդը գոյութիւն չունի, Եռանդամը կը կազմուի Համայնքին Աւագներէջ քահանային կողմէ:

17) Ամէն ընտրող նախապէս պէտք է համայնքէն ստանայ ընտրական իրաւունքի վկայութեան: Այս վկայութեանը ներկայացնելով, և նշանակուելով ընտրական ցուցակին մէջ, կը մասնակցի քուէարկութեան: Քուէարկութիւնը կը լրացանաւ և գաղտնի:

18) Ընտրութիւնները կը կատարուին և կը դեկավարուին ընտրական դիւանէն, որ կազմուած է: Նախագահ՝ պուլկար Թաղապետութեան մէկ անդամը: Անդամներ՝ երկու հոգի հայ համայնքէն որոնք ընտրելու իրաւունք ունին և հայ համայնքի Աւագներէջ քահանայէն նշանակուած են, իսկ իբր գործաւոր՝ հայ համայնքի քարտուղարը:

ՍԱՆՈՔ. — Քուէարկելու քեկնաժողովը իրա-

ունք ունին փոխաւորուեալ միջոցաւ հետեւելու դիւանին մօտ, ընտրութեան ընթացքին:

19) Թեկնածուներու քուէաթղթերը կը յանձնուին ընտրական գիւանի նախագահին, ընտրութեան սկսելէն առաջ, ինդրագրով մը՝ ստորագրուած (հինգ) 5 հոգի ընտրողներէ, որունմէջ ցոյց կը տրուին թեկնածուներու անունները, քուէաթղթերու մէջ իրենց կարգը, քուէաթղթերու գոյնը և փոխանորդի անունը:

ՄԱՆՕԹ. — Թեկնածուներու համաձայնութիւնը անհրաժեշտ է, վկայագրով մը, կամ իր կողմէն նախապէս տրուած գրաւոր յայտարարութեամբ մը, կամ իր կողմէն ստորագրուած ու դիւանին ուղղուած խնդրագրով մը:

20) Ամէնաուշը ընտրութեանէն 3 օր յետոյ, ընտրութեան վերաբերող բոլոր թղթերը, քուէաթղթերով մէկտեղ, ընտրողական գիւանին կողմէ, Թեմական Խորհուրդի միջոցաւ կը ղրկուին Արտաքին Գործոց և Կրօնից Նախարարութեան, ու յանձնախումբ մը կազմուած, Դաւանութեանց բաժնի անօրէնէն՝ իբր նախագահ, Թեմական Խորհուրդի մէկ պատուիրակէն՝ իբրեւ անդամ, կուսումնասիրէ ընտրութեան թղթերը և իր կարծիքը կը յայտնէ անոր օրինաւորութեան մասին:

Ընտրութեան վաւերացումը կը լլայ նոյն յանձնաժողովին ղեկուցմամբ ու Արտ. Գործոց և Կրօնից Նախարարութեան հրամանով:

21) Ընտրութիւնը բեկանուելու պարագային, Արտաքին Գործոց և Կրօնից Նախարարութիւնը նոր ընտրութեանց հրահանգ կուտայ:

22) Երբ Թաղական Խորհուրդ մը կը լսեժուի, կամ թէ փոխ-ընտրելիներու ցանկը սպառնալով փոք-

րամասնութիւն կը մնայ, Արտաքին Գործոց և Կրօնից Նախարարութիւնը Թեմական Խորհուրդի համաձայնութեամբ կը նշանակէ եռանդամ յանձնախումբ մը, ցոյց տրուած պատկանեալ Համայնքի Խորհուրդին կողմէ և ներկայացուած նոյն Համայնքի Աւագերէց քաջանայէն: Եռանդամ յանձնախումբը՝ կը վարէ համայնքին գործերը մինչև Թաղ. Խորհուրդի ընտրութիւնը: Իսկ հոն ուր Համայնքային Խորհուրդ չկայ, եռանդամ յանձնախումբը ցոյց կը տրուի տեղւոյն Աւագերէց քաջանայէն: Եռանդամին ընտրութեան հրամանագրով կորոշուի միաժամանակ նոր ընտրութեան օրը, որը պէտք է կատարուի երեք ամսուայ ընթացքին ամէնաուշը:

ՄԱՆ. — Թաղ. Խորհուրդի ամբողջ կազմի կամ ոեւէ մէկ անդամին հրաժարականը կը տրուի տեղւոյն Աւագերէց բահանային, որը զայն անմիջապէս կը յղէ Թեմական Խորհուրդի միջոցաւ Արտ. Գործ. և Կրօնից Նախարարութեան:

23) Թաղական Խորհուրդի անդամները, ընտրութեան վաւերացումի հաշորդուելէն յետոյ ամէնաուշը մինչև 7 (եօթ) օր, կը նտրեն իրենց երէց անդամին նախագահութեամբ, ատենապետ, ատենադպիր և գանձապահ: Ընտրութեան մասին կը կազմուի երեք միօրինակ արձանագրութիւն, որոնցմէ մէյմէկ հատ կը ղրկուի, Աւագերէց քաջանային միջոցաւ, Թեմական Խորհուրդին և վերջինիս միջոցաւ Արտ. Գործ. և Կրօնից Նախարարութեան, առ ի գիտութիւն:

24) Իր կազմութենէն յետոյ Թաղ. Խորհուրդը կը նշուի իր նախորդէն համայնքին հաշիւներն ու գործադարութիւնը: Այս առթիւ կը կազմուին պէտք

եղած աքտերը որոնց պատճեններէն Աւագ քա-
հանային միջոցաւ կը գրկուին թեմական Խորհուր-
դին և վերջինիս միջոցաւ Արաքին Գործոց և Կրօ-
նից Նախարարութեան ի գիտութիւն: Գործերու և
հաշիւներու ստացման պարագային կամ աւելի ուշ,
երբ նոր Թաղական Խորհուրդը գտնէ իր նախորդին
ոեւէ մէկ զեղծումը, պարտաւոր է մէկ տմսուայ ըն-
թացքին հարկ եղածը գործադրել յանցաւորը գտնելու
և պատժելու համար:

25) Պուլկար Ընտրական օրէնքին պատմական
տրամադրութիւնները ի զօրութեան նաեւ Թաղական
Խորհուրդներու ընտրութեանց պարագային:

III. ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ

ԻՐԱԽՈՒՆՔՆԵՐԸ ՈՒ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

26) Թաղական Խորհուրդը կը ղեկավարէ և կը
յանձնէ համայնքին ինչքերը, և կը ներկայացնէ
զայն ամէն տեսակէտով, բացի այն պարագաներէն,
որոնք ներկայ կանոնադրութեան համաձայն, Հոգա-
բարձութեան կամ Համայնքային Խորհուրդի իրա-
ւասութեան կը վերաբերին: Անիկա միաժամանակ հոգ
կը տանի ու կը պահպանէ համայնքին գոյքերն ու
կալուածները: Կը հսկէ Թաղ. Խորհուրդի պաշտօնէու-
թեան և հոգ կը տանի եկեղեցւոյ կարգ կանոնին ու
առողջապահիկ պայմաններուն: Թաղ. Խորհուրդին են-
թակայ հաստատութեանց պաշտօնէութիւնը, ինչպէս
նաեւ քահանաները ու եկեղեցւոյ պաշտօնեաները կը
նշանակուին Թաղական Խորհուրդէն:

ԾԱՆ. — Եկեղեցւոյ ներքին կարգապահութեան
համար կը պատասխանի առանձին կանոնագիր:

27) Թաղ. Խորհուրդը, իր իրաւասութեան վե-
րաբերելով խնդիրներու մասին որոշումներ կանոն և
համերաշխաբար պատասխանատու է համայնքի շա-
հերուն վնասող, կամ, ներկայ կանոնադրութեան տրա-
մադրութեանց հակառակ առնուած որոշումներուն
համար: Անիկա կը ներկայացնէ Համայնքը, իր վար-
չութեան վերաբերելով բոլոր հարցերու և գործերու
նկատմամբ:

28) Ատենապետ, ատենադպիր և զանձապահ, կը
կազմեն Թաղ. Խորհուրդի գիււանը: Անոնք համերաշ-
խաբար պատասխանատու են Թաղ. Խորհուրդի որո-
շումներու, անոր պիւտճէի ճշգրիտ գործադրութեան
և ընդհանրապէս անոր իրաւասութեան ներքեւ գրո-
ւող գործերու և կալուածներու մատակարարման
մէջ ցոյց տրուած անկանոնութեանց և անկարգու-
թեանց համար:

29) Թաղ. Խորհուրդի ատենապետը կը ներկայա-
ցնէ համայնքը և անոր շահերը, վարական և դա-
տական իշխանութեանց առջեւ, իր իրաւասութեանց
սահմաններուն մէջ: Կը հսկէ Թաղ. Խորհուրդի կողմէ
տրուած որոշումներու գործադրութեան, ժողովի կը
հրաւիրէ Թաղ. Խորհուրդը, կը վարէ նիստեր և կը
հսկէ գիււանաթղթերու կանոնաւորութեան:

30) Թաղ. Խորհուրդի անդամներէն և ոչ մէկը
չկրնար լքել իր պաշտօնը, նախ քան իր հրաժարա-
կանին պաշտօնապէս ընդունուիլը Արտ. Գործոց և
Կրօնից Նախարարութեան հրամանագրով, ուղղուած
Թեմական Խորհուրդի միջոցաւ տեղւոյն Աւագերէց
քահանային:

Հրաժարելով անդամին տեղ Նախարարութիւնը

կը նշանակէ Թեմական Խորհուրդի առաջարկութեամբ, քուէարկութեամբ ընտրուած յաջորդ փոխանդամը:

31) Թաղ. Խորհուրդի անդամութիւնը պատուաւ կալ ու ձրի է, բացի միայն այն պարագայէն, երբ Թաղ. Խորհուրդը լրիւ կազմի մէջ կը վճռէ դիւանին անդամներուն միայն որոշ ամսավճար մը, հաւանութեամբ Համայնքային Խորհուրդին:

32) Իւրաքանչիւր Թաղ. Խորհուրդ կունենայ հետեւեալ տամարները.

Ա. — Ընտանեկան տոմար:

Բ. — Հայ համայնքի ընտրական ցուցակ:

Գ. — Ատենադրութեանց տետր:

Դ. — Գլխաւոր Ելեւմտից տոմար:

Ե. — Սնտուկի տետրակ:

Զ. — Ընկալագրերու տետր:

Է. — Գոյքերու տետր (ինվէնթար):

Ը. — Ներածուած թուղթերու տետր:

Թ. — Արտահանուած թուղթերու տետր:

Ճ. — Պարտաւորիչ ուսման ենթակայ տղոց տետր:

ԺԱ. — Ծնունդներու տետր:

ԺԲ. — Ընդհանուր մեռելներու տետր:

№ 3, 5, 6, 7, տոմարները, ժապաւինեալ կը թուագրուին ու կը վաւերացուին Թեմական Խորհուրդէն:

33) Թաղ. Խորհուրդի կնիքը և նամակի թղթերը կը կրեն պուլկար պետական դրոշմը, հետեւեալ վերօտադրութեամբ. «Պուլկարիա. Հայ Համայնք՝ ի.» և այն պուլկարներէն:

IV. ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Ընդհանուր կապ և միութիւն հաստատելու նըպատակով, Թաղական Խորհուրդի, Հոգաբարձութեան և մշակութային—բարեգործական ընկերութեանց դործունէութեան միջեւ, ամէն հայ համայնքի մէջ ուր Հոգաբարձութիւն և կամ մշակութային—բարեգործական ընկերութիւն կայ, կը հիմնուի Համայնքային Խորհուրդ:

Համայնքային Խորհուրդը կը բաղկանայ, Թաղ. Խորհուրդէ և Հոգաբարձութենէ, մշակութային—բարեգործական ընկերութեանց մէկ կամ երկու ներկայացուցիչներու հետ միասին: Սոյն ներկայացուցիչները կը նտրուին համայնքին մշակութային—բարեգործական ընկերութեանց վարչութիւններու հաւաքական ժողովէն: Այդ ժողովին կը մասնակցին միայն այն ընկերութիւնները որոնց կանոնադրութիւնը վաւերացուած է Թաղական Խորհուրդէն:

Համայնքային Խորհուրդը ունի հետեւեալ իրաւունքները.

Ա. — Կորոչէ Թաղ. Խորհուրդի և Հոգաբարձութեան պիւտճէն:

Բ. — Կը վճռէ ազգային անչարժ կալուածներու, առ ու ծախի, փոխանակութեան կամ իքօքի խնդիրները:

Գ. — Կը կնքէ ազգային փոխառութիւն ու կարօնէ շինութիւններ:

Դ. — Կարօնէ պիւտճէով չի նախատեսուած նորոգութիւններ:

Ե. — Բարեգործական նպատակներու մասին, պիւտճէի մէկ գրիչէն միւսը գումարներու փոխադրու-

Թիւնը, և ընդհանրապէս կը վճռէ բոլոր այն հարցերը, որոնք վեր են Թաղական Խորհուրդի, Հոգաբարձութեան և մշակութային—բարեգործական ընկերութեանց իրաւասութեանէն:

Զ. — Կը լսէ ու կը վաւերացնէ Թաղ. Խորհուրդի, Հոգաբարձութեան և մշակութային—բարեգործական ընկերութեանց կիսամեայ զեկուցումները:

Է. — Հոգ կը տանի, հայ կրթական գործին ու մշակութային ընկերութեանց բարեք գործունէութեան:

ՄԱՆ. — Վերոյիշեալ Բ. եւ Գ. կէտերը գործադրելու համար անհրաժեշտ է Համայնքի բոլոր անդամներու $\frac{3}{4}$ -ի հաւանութիւնը, հանրաքուէով ստացուած:

35) Համայնքային Խորհուրդը պարտաւոր է երկու ամիսը անգամ մը ժողով գումարել, ինչպէս նաեւ ամէն անգամ՝ երբ այդ կը պահանջուի Թաղ. Խորհուրդէն կամ Հոգաբարձութենէն: Համայնքային Խորհուրդը ժողովի կը հրաւիրէ և անոր կը նախագահէ Թաղական Խորհուրդի ատենապետը: Քարտուղար և անոր օգնականներ եթէ պէտք ըլլայ, կը նտրուին առաջին նիստին մէջ: Քարտուղարը կը պահէ Համայնքային Խորհուրդի ատենադրութիւնները ու թուղթերը:

Թաղական Խորհուրդը ու Հոգաբարձութիւնը իրենք կը գործադրեն իրենց պիւտճէները: Միեւնոյն անձը չի կրնար միաժամանակ անդամ ըլլալ եւ Թաղ. Խորհուրդի և Հոգաբարձութեան:

V. ՀԱՄԱՅՆՔԻՆ ՊԻԵՏՃԷՆ

36) Համայնքի Ելեւմտակ. տարին կսկսի Յունիս 1-ին: Պիւտճէի գործադրութիւնը կսկսի նոյն տարւոյ

ւոյ Սեպտ. 1-ին և կը վերջանայ յաջորդ տարի 31 Օգոստոսին:

37) Եթէ ոեւէ պատճառով պիւտճէի նախագիծը մինչեւ Ելմտական տարւոյ սկիզբը քուէարկուած չըլլայ, մինչեւ քուէարկուելը, ի դօրու է նախորդ տարուայ պիւտճէն:

38) Պիւտճէի իւրաքանչիւր գումարը կը գործածուի միայն նախատեսուած նպատակին: Ոչ մէկ գումար չի կրնար մէկ գրիչէն միւսը, փոխադրուիլ առանց Համայնքային Խորհուրդի որոշման:

39) Համայնքային պիւտճէին աւելորդէն կը կազմուի նոյն Համայնքի Ֆօնդը: Այս ֆօնդին մէկ չորրորդ մասը կը յատկացուի Թեմ. Խորհուրդի մօտ գտնուող Ընդհ. Ֆօնդին:

40) Թաղական Խորհուրդը պարտաւոր է ամէնաուշը մինչեւ 31 Դեկտեմբեր, հրապարակել եկեղեցւոյ բակը, կամ այլ ձեւով, նախորդ տարւոյ պիւտճէի գործադրութեան հաշուեկշիռը, վաւերացուած Համայնքային Խորհուրդէն: Հաշուեկշիռի մէկ պատճէնը կը ղրկուի Թեմական Խորհուրդին:

VI. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԳԱՆՁԱՊԱՀ ԵՒ ՀԱՇՈՒԿՏԻՈՒԹԻՒՆ

41) Գանձապահը կը գանձէ համայնքին հասոյթները, կը կատարէ ծախսերը արդարացուցիչ փաստաթղթերով, քուէարկուած պիւտճէի համաձայն:

42) Համայնքի գանձապահի պաշտօնը, վարձատրութեան փոխարէն վարող պաշտօնեան, կուտայ երաշխաւորութիւն Համայնքային Խորհուրդի որոշման:

շած Հափով ու ձեռով: Երաշխաւորագիրը կը պահուի Համայնքային Խորհուրդի նախագահին քով:

43) Գանձապահը չի կրնար ընթացիկ ծախսերու համար Թաղ. Խորհուրդի կողմանէ ատենադրութեամբ որոշուած դումարէն աւելի դրամ պահել սնուակը: Մնացեալ հասոյթները ամէն ամիս ընթացիկ հաշվով կը յանձնուին, Թաղական Խորհուրդի կողմէ որոշուած ունէ դրամատուն:

44) Գանձապահը չի կրնար ունէ ծախս ընել առանց Թաղ. Խորհուրդի ատենապետի հաւանութեան: Վճարման արտօնագրերը, ինչպէս նաեւ միւս բոլոր թուղթերը, կստորագրուին ատենապետին ու գանձապահին կողմանէ:

45) Պիւտճէին բոլոր ծախքերը կարդարացոյցին կանոնաւոր արդարացուցիչ փաստաթղթերով: Այս թուղթերը ենթակայ են պետական «դրոշմ»ի տուրքի, և ունի պետական համապատասխան թղթերու ձեւը:

46) Պետական Ելմտական տետրերը կրնան ի պահանջել հարկին քննութեան ենթարկել հաշիւները: Քննութեան աքար երկու օրինակ կը ղրկուի Արտ. Գործ. և Կրօնից Նախարարութեան: Նախարարութիւնը այդ օրինակներէն մին կը ղրկէ Թեմական Խորհուրդին, անոր միջոցաւ ուղարկուելու համար Համայնքին Խորհուրդի նախագահին պէտք եղած հրահանգներով:

47) Ելքի և Մուտքի մէջ տեսնուած մէն մի անկարգութեան և անկանոնութեա մասին, Համայն-

քային Խորհուրդը կը պահանջէ հարկաւոր բացաւորութիւնները և պատճառաբանեալ որոշմագիր մը կը հրատարակէ:

VII. ՀԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐ

48) Հայ նախակրթարաններու և բարձրագոյն նախակրթարաններու մէջ դասաւանդութիւնը կը լլայ հայերէն և պուլկարերէն լեզուով:

49) Հայ վարժարանները կը կառավարուին հայ հոգաբարձութիւններէ: Վերջիններէ ինքնավար են իրենց իրաւասութեան սահմանին մէջ: Անոնք կը յանձանան վարժարանին ինչքերն ու հասոյթները ներկայ կանոնադրութեան 34-րդ յօդուածի համաձայն:

50) Հոգաբարձութիւնը կը նշանակէ ուսուցիչները: Նշանակումի ատեն անիկա պարտաւոր է նկատի առնել թեկնածուին աւելի բարձր կրթական ցենզը:

Հայերէն լեզուով դասաւանդութեան թեկնածուները պարտաւոր են հայ միջնակարգ վարժարանէ մը վկայուած ըլլալ:

VIII. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

51) Ընդհանուր առմամբ Պուլկարահայութեան վերաբերեալ հարցերու համար կը հիմնուի Ընդհ. Ժողով, որ կը գումարուի ի ...:

52) Ընդհ. Ժողովի պատգամաւորներ կը նորոգուի Թաղ. Խորհուրդներու ընտրութեանց ատեն և միեւնոյն ձեւով: Ընդհ. Ժողովին մանտաթը երկու տարի է: Ընտրութիւնը կը վաւերացուի ներկայ կանոնա-

5530

դրութեան 20-րդ յօդուածին մէջ նախատեսուած ձեւով:

ԾԱՆ. — Պատգամաւորական ոեւե արուի մը քա-
փուր մնալու պարագային, յաջորդութիւնը կը կատարուի
ներկայ կանոնադրութեան մէջ նախատեսուած ձեւով:
Նքէ փոխանցում չի կայ նոր ընտրութիւն կը կատարուի:

53) Ֆիլիպէի, Սօֆիայի, Վառնայի, Ռուսսու-
քի հայ համայնքները կը նստեն երկու քական պատգա-
մաւոր, իսկ բոլոր մնացեալ համայնքները մէկ մէկ
պատգամաւոր:

ԾԱՆ. — Պատգամաւորները կը ներկայացնեն ամ-
բողջ Պուլկարանայութիւնը եւ ոչ քե այն համայնքը
որմէ միայն ընտրուած են:

54) Պատգամաւորական թեկնածուները փափա-
քելի է որ համապատասխանեն յօդ. 13-ի նախատե-
սած պայմաններուն:

55) Ընդհ. ժողովը կը գումարուի կանոնաւոր
կերպով ամէն տարի, Չառկի տօներուն: Իսկ արտա-
կարգ կերպով՝ ամէն անգամ՝ երբ պատգամաւորներու
ընդհանուր թուին $\frac{2}{3}$ -ը գրաւոր կերպով պաշանջէ,
և կամ Թեմական Խորհուրդը իր լրիւ կազմին մե-
ծամասնութեամբը անհրաժեշտ դոնէ զայն:

56) Հերթական Ընդհ. ժողովները կը հրաւիրուին
Թեմական Խորհուրդէն, որը նախապէս կը հաղորդէ
օրակարգը Արտաքին Գործոց և Կրօնից Նախարարու-
թեան: Իսկ արտակարգ նիստի հրաւիրելու համար
անհրաժեշտ է Թեմական Խորհուրդի լրիւ կազմին
միաձայն որոշումը վաւերացուած համապատասխան
Նախարարութեան կողմէ:

Սոյն որոշման մէջ կը յիշուին այն բոլոր հար-
ցերը, որոնք նիւթ պիտի կազմեն Ընդհ. ժողովի
օրակարգին:

ԾԱՆ. — Ժողովը կրնայ զբաղիլ նաեւ օրակար-
գին մեջ չարձանագրուած հարցերով:

57) Ընդհ. ժողովի նիստերը կը վարէ դիւանը,
բաղկացած նախագահէ, փոխնախագահէ և ժողովի
անդամներէն ընտրուած երկու քարտուղարներէ:

58) Ժողովը իր նիստերուն համար կը մշակէ
ներքին կանոնադիր մը:

59) Ընդհ. ժողովը կը զբաղի հետեւեալ հարցերով.
Ա. — Թեմակ. Խորհուրդի առաջարկով կընտրէ առաջ-
նորդ, կամ կորոչէ անոր հրամարումը,

Բ. — Կընտրէ Թեմական Խորհուրդ, կամ կորոչէ անոր
հրամարումը:

Գ. — Համեմատական չափով տուրք կը դնէ Պուլկա-
րայի բոլոր համայնքներուն վրայ, Թեմ. Խոր-
հուրդի և առաջնորդարանի պաշտօնութեան համար:

Դ. — Կը քուէարկէ Թեմ. Խորհուրդի և առաջնորդա-
րանի պիւտճէն:

Ե. — Կը լսէ Թեմ. Խորհուրդի համարատուութիւնը և
կը դնախառէ անոր գործունէութիւնը:

Զ. — Որոշումներ կառնէ ընդհանուր հայ ազգային
և մշակութային բնոյթ կրող հարցերու մասին:

Է. — Կրնայ վերաքննել կամ լրացնել ներկայ կանո-
նադրութիւնը:

IX. ԹԵՄԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

60) Թեմական Խորհուրդը Պուլկարայութեան

բարձրագոյն ներկայացուցիչն է և ընդհանուր ժողովին գործադիր մարմինը: Կընտրուի Ընդհ. ժողովէն և իր մանտաթը կը տեւէ մինչեւ Ընդհ. ժողովի մանտաթին աւարտումը: Թեմական Խորհուրդը կը բաղկանայ 7 (5) հոգիէ, որոնք մնայուն կերպով կը բնակին, ...:

61) Այն պարագային երբ Թեմական Խորհուրդը իր անդամներու հրաժարումով կամ ուրիշ ոեւէ պատճառով փոքրամասնութիւն մնայ, մինչեւ մէկ ամիս, Ընդհ. ժողովը կը հրաւիրէ արտակարգ նիստի:

62) Թեմական Խորհուրդի պաշտօնն է՝

Ա. — Իր իրաւասութեան սահմաններուն մէջ հոգ տանիլ և ընել ձեռնարկներ՝ Պուլկարահայութեան բազմակողմանի զարգացման համար:

Բ. — Գործադրել Ընդհ. ժողովի որոշումները:

Գ. — Հսկել համայնքներու և անոնց մարմիններու կողմանէ ներկայ կանոնադրութեան ճշգրիտ գործադրութեանը:

Դ. — Վարել առաջնորդարանի պիւտճէն:

Ե. — Հոգ տանիլ Պուլկարիոյ մէջ հայ ընդհանուր բարեգործութեան:

Զ. — Հսկել հայ դպրոցներու յառաջդիմութեան և բարեօր ընթացքին:

Է. — Գործադրել ներկայ կանոնադրութեան 105-րդ յօդուածին նախատեսած կարգապահական պատիժները:

63) Թեմական Խորհուրդը կը նշանակէ տեսուչ, հայ կրթական գործին մասնագէտ:

Տեսուչին պաշտօնն է՝

Ա. — Հսկել հայ վարժարաններու հայերէն ուսուցման և աղգ. դաստիարակութեան գործին:

Բ. — Ծրագրել և առաջարկել Թեմական Խորհուրդին և Ազգ. վարժարաններու Հոգաբարձութիւններուն հայ կրթական գործին յառաջդիմութեան ստատիզիա, միջոցներ, և միակերպել աղգ. վարժարաններու ծրագիրն ու դասաւանդութիւնը:

Տեսչութիւնը կը մատակարարուի Թեմական Խորհուրդէն ու անոր առջեւ պատասխանատու է:

64) Իր իրաւասութեան սահմանին մէջ Թեմ. Խորհուրդը կը յարաբերի իշխանութեանց հետ և պատասխանատու է անոր տուջեւ:

Ճ. ԱՌԱՋՆՈՑԴ

65) Պուլկարիոյ հայ Առաջնորդութիւնը եկեղեցական—դաւանական ու կանոնական տեսակէտով կենսթարկուի էջմիածնայ Մայր Աթոռին:

66) Պուլկարահայ հողեւորականութեան գլուխը կը գտնուի առաջնորդ մը՝ Թեմ. Խորհուրդին մօտ: Ան Թեմական Խորհուրդի առաջարկով Ընդհ. ժողովէն կընտրուի և վաւերացուիլէ յետոյ կանցնի պաշտօնի:

67) Արտ. Գործ. և Կրօնից Նախարարութեան կողմէ առաջնորդի ընտրութեան վաւերացումէն յետոյ, Թեմական Խորհուրդը կը տեղեկացնէ զայն էջմիածին, Ն. Վեհափառութիւն Կաթողիկոսին, Հայրապետական Ս. Կանգալիով Թեմին ծանուցանելու համար:

68) Առաջնորդը Պուլկարահայութեան կրօնական պետն է, ու իրաւապէս կը նախագահէ Թեմ. Խոր-

հուրդին ու նախագահն է Դատաստանական մարմնին:

Ան չի մասնակցիր Թեմական Խորհուրդի գործավարութեան, այլ կը մասնակցի անոր խորհրդակցական ծախսով:

Անիկա պատասխանատու է Թեմական Խորհուրդին ու անոր միջոցաւ կը յարաբերի պետական իշխանութեանց հետ:

69) Առաջնորդական թեկնածուն պետք է զիտնայ կամ յանձն առնէ երկու տարւայ միջոցին պուլկարերէն սորվել: Ըլլայ պուլկարազգատակ կամ դրաւոր կերպով յանձն առնէ պուլկարազգատակութիւնը ընդունիլ իր ընտրութեան վաւերացումէն վերջ:

ԾԱՆ. — Սիկնել առաջնորդի քննութիւնը, ինչպէս նաեւ արտին քափուր մնացած պարագային, իրաւապէս առաջնորդական փոխանորդ է, Թեմական Խորհուրդի գեներալ վայրին հայ համայնքին աւագերեց քահանայ:

70) Արա, Գործ. և Կրօնից Նախարարութիւնը նկատի առնել յետոյ առաջնորդի ընտրութեան կանոնաւորութիւնը ու օրինաւորութիւնը, հարկ եղածը կը կատարէ ընտրութեան առաջնորդին վաւերացմանը համար:

71) Առաջնորդի պաշտօնն է՝

Ա. — Հոգ տանիլ հօտին կրօնական և բարոյական բարձրացման:

Բ. — Քննողներ տալ ու ընել հովւական այցելութիւններ: Սոյն այցելութիւնները կը տրուին ամէն համայնքի գոնէ տարին անգամ մը և ամէն անգամ՝ երբ Թեմ. Խորհուրդը հարկ տեսնէ:

Գ. — Կը հսկէ կրօնական ու եկեղեցական պաշտօնեաներուն պարտականութեանց գործադրութեան:

Դ. — Կը ձեռնադրէ քահանաներ ու կարգ կուտայ եկեղեցական պաշտօնեաներու:

Ե. — Կը ղեկավարէ առաջնորդութեան զիւանատունը:

72) Առաջնորդը Արա, Գործոց և Կրօնից Նախարարութեանէն կտանայ թոշակ, պետական պիւտճէով, ու վարձատրութիւն Թեմ. Խորհուրդի պիւտճէէն:

73) Առաջնորդը չի կրնար իր թեմէն չեղանակ առանց Թեմ. Խորհուրդի հաւանութեան և Արտաքին Գործոց և Կրօնից Նախարարութեան արտօնութեան:

Առաջնորդի բացակայութեան իր գործերը կը վարէ Թեմական Խորհուրդը կամ առաջնորդական փոխանորդը:

XI. ԹԵՄԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ԵՒ ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԴԻԻԱՆԱՏՈՒՆԸ

74) Թեմ. Խորհուրդի և Առաջնորդութեան զիւանատունը մէկ է: Թեմ. Խորհուրդի և առաջնորդութեան զիւանաթուղթերն ու թղթակցութիւնները կը վարէ քարտուղար—գանձապահ մը, նշանակուած Թեմական Խորհուրդէն: Ելման համար գործերը կը վարէ նոյն պաշտօնեան, Թեմ. Խորհուրդի պատասխանատուութեամբ:

Քարտուղար—գանձապահը կը ներկայացնէ Թեմ. Խորհուրդի գրաւոր որոշմամբ ճշտուած չափով երաշխաւորութիւն:

ԾԱՆ. — Ի պահանջել հարկին Թեմ. Խորհուրդը կրնայ նշանակել օգնական մը, քարտուղար—գանձապահին:

75) Թեմական Խորհուրդի և Առաջնորդութեան հասոյթներն ու ծախսերը կը գործադրուին Ընդհ. մոլորվէնքուէարկուած պիւտճէի համաձայն; Պիւտճէն կը մշակուի Թեմ. Խորհուրդէն և կը ներկայացուի Ընդհ. մոլորվին ի վաւերացում:

Պիւտճէի գործադրութեան ատեն գրիչէ գրիչ փոխադրութիւնը արգիւրուած է:

76) Թեմական Խորհուրդի և Առաջնորդութեան ծախքերը գոցուելու համար հետեւեալ հասոյթները կը հաւաքուին.

Ա. — Պետական պիւտճէի նախատեսած գումարները, առաջնորդական պաշտօնէութեան համար:

Բ. — Հայ համայնքներու վճարները:

Գ. — Վկայագրերէ, վաւերացումներէ, թարգմանութիւններէ եւն. ստացուած գումարներ:

77) Թեմական Խորհուրդի մօտ կը հիմնուի Պուլկարահայ բարեգործական—մշակութային նպատակներու համար ընդհանուր Փօնոտ մը: Այս Փօնոտը կը կազմուի.

Ա. — Ներկայ կանոնադրութեան 39-րդ յօդուածին նախատեսած հասոյթներէն:

Բ. — Թեմ. Խորհուրդի և Առաջնորդութեան պիւտճէի աւելորդներէն:

Գ. — Ի նպատակ սոյն Փօնոտին եղած նուիրատուութիւններէ, կտակներէ եւն.:

ԾԱՆ. — Յօնքիմ Աղասակներ կոչուած Թեմական Խորհուրդը:

78) Ընդհանուր Փօնոտը կը կառավարուի Թեմ. Խորհուրդէն, որը կօգտադործէ անոր հասոյթները համաձայն վերջը մշակուելիք կանոնադրի մը:

XII. ԴԱՏԱՍՏԱՆԱԿԱՆ ԱՏԵԱՆՆԵՐ

79) Բոլոր ամուսնութեան ու ամուսնալուծման դատերը, ինչպէս նաեւ ազգականութեան, որդեգրութեան, անձնական վիճակի վէճերը ու կրօնական—ընտանեկան բնոյթ կրող բոլոր միւս հարցերը, որչափ որ դուրս կը մնան քաղաքային դատարաններու իրաւասութեանց սահմանէն կը քննուին հայ դատաստանական ատեաններէ:

80) Պուլկարիոյ մէջ կը հիմնուին երեք նախադատ դատաստանական ատեաններ, Ֆիլիպէ, Վառնա և Ռուսուք, և Առաջնորդական Դատաստանական ատեան մը, հոն ուր որ է առաջնորդին կամ անոր փոխանորդին բնակավայրը: Նախադատ ատեանները կը քննեն այն դատերը, որոնց մէջ դատի կանչուողը կը բնակի համայնքի այն շրջանը, ուր կը տարածուի ատեանին իրաւասութիւնը: Ատեանին ենթակայ շրջանակը կորոշէ Թեմական Խորհուրդը:

81) Նախադատ ատեանը կը բաղկանայ նախադատ մը, որ է համայնքին աւագերէցը, և չորս աշխարհականներէ իրրեւ անդամ: Թաղ. Խորհուրդը պաշտօնի անցնելուն իր լրիւ կազմին մէջ կը նշանակէ մինչեւ իր մանտաթին վերջը: Համայնքին անդամ ութը աշխարհականներ, որոնք իրենց մէջ վիճակով կը մասնակցին իւրաքանչիւր դատի:

82) Առաջնորդական դատաստանական ատեանը կը բաղկանայ առաջնորդէն կամ անոր փոխանորդէն իբր նախագահ և չորս աշխարհականներէ իրրեւ անդամ: Վերջիններս կը նշանակէ Թեմական Խորհուրդը:

ներկայ կանոնադրութեան 81-րդ յօդուածին նախատեսած ձևով:

83) Հայ դատաստանական ատեանները կը լուծեն վէճերը, համաձայն հայ եկեղեցւոյ բարձրագոյն մարմնոյն կողմէ դորձադրութեան մէջ եղող կարգադրութիւններուն: Այդպիսի կարգադրութեանց չգոյութեան պարագային սովորութեան և արդարութեան հիման վրայ:

84) Դատերը կը բացուին շահագրգռուած կողմերու դիմումին վրայ:

85) Նախ քան դատի օր նշանակուիլը, ատեանի նախագահը անձամբ կը հրաւիրէ դատուող կողմերը, ու կը ջանայ հաշտեցնել դանոնք:

86) Գրաւոր դիմումէն առ առաւելն 15 օր վերջ կորոչուի դատավարութեան օրը:

87) Երբ կողմերէն մին կանոնաւոր կերպով ըստացած ըլլալով կոչնագիրը չի ներկայանար դատավարութեան, դատավարութեան ընթացք կը տրուի եթէ ատեանը ունէ արդելք չի գտնուի: Եթէ կանոնաւոր կերպով կանչուած երկու կողմերն ալ չի ներկայանա, դատը կը դադրեցուի վերանորոգելու իրաւունքով:

88) Եթէ բացակայ կողմը ներկայացուցած է ատեանին բանաւոր պատճառներ իր բացակայութեան համար և կուզէ դատավարութեան յետաձգումը, ատեանը պարտաւոր է յետաձգել զայն ուրիշ նիստի մը:

89) Կողմերը պարտաւոր են անձամբ ներկայակալու դատական նիստին:

90) Գատավարութիւնը կարելի է յետաձգել, ապացոյցներ հաւաքելու համար, միմիայն այն ատեան, եթէ այդ մասին պահանջ ներկայացուած է, ամէնաուշը դատավարութեան առջին նիստին, կամ զրաւորապէս՝ երկրորդին:

91) Ատեանը վճիռ կարծակի հիմնուելով՝ հաւաքուած, ատեանադրութեան մէջ հաստատուած աւակներու, ի դօրու եղող կարգադրութիւններու, սովորութիւններու և արդարութեան:

92) Ատեանի վճիռը պէտք է ըլլայ գրաւոր և ստորագրուած ատեանի բոլոր դատաւորներէն: Ան պէտք է պատճառաբանուած ըլլայ, և տրուած՝ դատավարութեան քննութենէն առ առաւելն 7 օր վերջ: Վճիռը իսկոյն կուզարկուի Առաջնորդին որ առաւելն 15 օրուայ ընթացքին վաւերացնելէ յետոյ կը վերադարձնէ պատկանեալ ատեանին:

93) Նախադատ ատեանի վճիռէն դժգոհ կողմը կրնայ դիմել առաջնորդական ատեանին ի վերաքննութիւն, շահագրգռուող կողմերուն վճիռը հաղորդուելէն մինչեւ մէկ ամիս պայմանաժամի միջոցին:

94) Գանդատագիրը կը տրուի վճիռը արձակող ատեանին միջոցով: Գանդատագրին կը կցուին նաեւ հակառակ կողմին տրուելիք պատճէններ:

95) Առաջնորդական ատեանը դատը կը քննէ ըստ էութեան և կամ կը հաստատէ տրուած վճիռը, կամ կը ջնջէ ու կը փոփոխէ զայն:

96) Նախադատ ատեաններու համար ներկայ կանոնադրութեամբ նախատեսուած բոլոր կանոնները,

կողմերու կանչուելուն, դատավարութեան և վճիռ տրուելու մասին պարաւորիչ են առաջնորդական դատաստանական ատեանին համար: Վերջինն վճիռները օրինական ուժ ունին և վերջնական են:

97) Առաջնորդական դատաստանական ատեանին օրէնքի ուժ ուսացած բոլոր վճիռները գործադրութեան կը դրուին: Անոնց գործադրութիւնը կը կատարուի պուլկար քաղաքային դատավարութեան և միւս օրէնքներու կանոնադրութեանց մէջ նախատեսուած կարգով:

98) Դատաստանական ատեաններու պաշտօնական քտերը, վճիռ եւն., կը տրուին հայերէն և պուլկարերէն լեզուներով:

99) Նախադատ և առաջնորդական դատաստանական ատեանները կը գանձեն սակեր, զորս լրացուցիչ կերպով պիտի որոշէ Թեմական Խորհուրդը:

100) Ամուսնութեան արտօնագիր կուտայ Թաղ. Խորհուրդը, հիմնուած արուած խնդրագրի մը վրայ, որուն պէտք է կցուած ըլլան հետեւեալ տօքիւմանները.

Ա. — Ծննդեան վկայականներ խօսեցեալներու:

Բ. — Ազատ ամուսնութեան վկայագիր մը, որով կը հաստատուի թէ օրինական արգելքներ չիկան, օր. ազգականութիւն, ամուսնացած ըլլալու պարագայ:

Գ. — Բժշկական վկայական, հաստատող թէ խօսեցեցեալները հոգեկան կամ վարակիչ հիւանդութիւն չունին:

101) Ազատ ամուսնութեան վկայական կը տրուի այն համայնքի Թաղ. Խորհուրդէն, որուն կը պատ-

կանի իրրեւ անդամ խնդրարկուն: Այս վկայականներու համար կը վճարուի Թաղ. Խորհուրդին կողմէ որոշուած սակ մը:

102) Ամուսնութեան աֆօր կատորագրեն ամուսնացողները, քահանան և երկու արժանաչաւատ վկաներ:

XIII. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

103) Ներկայ կանոնադրութեան ընդունուելէն ամէնաուշը մինչեւ մէկ տարի, Թեմակ. Խորհուրդը Առաջնորդին կամ անոր փոխանորդին հետ իր յարաբերութիւնները ճշտող կանոնագիր մը պէտք է մըշակէ:

104) Ըստ ներկայ կանոնադրութեան կարգապահական պատիժներն են՝

Ա. — Շանդիւմանութիւն:

Բ. — Թոշակի մէկ մասէն զրկում (ամէնաշատը մէկ քառորդը, առ առաւելն 3 ամսուայ համար):

Գ. — Պաշտօնէ առժամեայ հեռացում, առ առաւելն 3 ամսուայ համար, կէս թոշակի իրաւունքով:

Դ. — Պաշտօնազրկում առ առաւելն 6 ամսուայ համար, առանց թոշակի:

Ե. — Պաշտօնանկութիւն:

Գ. Դ. Ե. կէտերու պատիժները կը տրուին համայնքային Խորհուրդի վաւերացմամբ:

ԾԱՆ. — Ներկայ կանոնադրութեամբ հաստատուած Ազգ. մարմններու կողմէ որոշուած տուրքեր վճարել չուզող ազգայիններու ամուսնեք կը հրապարակուին ցուցակով մը, Համայնքային Խորհուրդի արտօնութեամբ:

Համայնֆային խորհուրդները այդպիսիներու հանդեպ
լրացուցիչ կերպով կորուսեն համապատասխան միջոցներ:

105) Եթէ ոեւէ համայնք չյարդէ ներկայ կանո-
նադրութեան տրամադրութիւնները ու չի գործադրէ
Թեմ. Խորհուրդի օրինական կարգադրութիւնները,
Թեմ. Խորհուրդը կրնայ Թաղ. Խորհուրդներու և Հո-
գարարձութիւններու մոտին տնօրինել հետեւեալ
կարգապահական պատիժները,

Ա. — Գրաւոր դիտողութիւն,

Բ. — Գրաւոր դիտողութիւն չըջտղերականով մը հա-
ղորդուած բոլոր համայնքներուն:

Պ. Ե Ր Զ

ՄՄ Հայագիտական գրադարան

MAL015979

Գին 5 լեվա
Տպագրական ծախուց համար.

И-ва Печат. Произв. Кооперация „Работник“.